

Aki szép magyar beszédéről híres

Beszélgetés Mohai Gábor rádió- és tévébemondóval, előadóművésszel

Negyven éve vált színészből rádióbemondóvá. Többségünk mégis a Magyar Televízió műsoraiból ismeri. Erdélyben azonban kevesen tudják, hogy Mohai Gábor kiváló és népszerű szavalóművész is.

– Édesapja görög katolikus lelkész, hitoktató volt. Sosem vágyott arra, hogy folytassa szülője pályáját?

– Vallásos nevelést kaptam, de mégsem vágytam erre. Legalábbis gyerekkoromban vagy a pályaválasztás előtt nem. Felnőttként már többször előjött a gondolat, hogy talán jó lett volna szerzetesnek lennem. Választott hivatásomat azonban nagyon szeretem. Tisztelem a hívó, vallásos embereket bármilyen felekezethez is tartoznak. A hit meg tudja menteni az embert, ki tudja emelni esélettségéből. Sok évet kellett várnunk, hogy a vallás ne legyen tabutéma nálunk sem, és ismét szabadon gyakorolhasa mindenki, akinek legbensőbbje így diktálja. A kommunizmus, szocializmus utáni idő egyik legszebb, leghasznosabb eredményének tartom, hogy – pályámnál maradván – a rádió és a televízió a maga módján bekapcsolódhatott e folyamatba. A néhány perces vallásos műsorok is emberek ezreinek jelentenek sokat. Vannak, akiknek talán az egyetlen vigaszt. Gondoljunk csak azokra, akiket betegségük akadályoz meg abban, hogy ott lehessenek a templomban a vasárnapi vagy ünnepi szentmisén, istentiszteleten. Hiszem, hogy ezekből a közvetítésekből, műsorokból a gyerekek is épülnek, azok, akik esetleg ily módon ismerkedhetnek meg a Bibliával, ami már a szüleik életéből is kimaradt. Ezek az adások később talán ráébredszük őket, nem feltétlenül az a legfontosabb az életben, hogy másokat hagyjunk, legyőzzünk, hanem, hogy megtanuljuk szeretni, becsülni őket.

– Honnan ered a versek szerep-te? Mikor kezdett foglalkozni komolyabban velük?

– Kamaszként Debrecenben éreztem rá a versekre, amelyeket Debreczeni Tibor egykori magyar-tanárom szerettetett meg velem. Az ország egyetlen Tóth Árpádról elne-

vezett gimnáziumában az első órán nem azt kérdezte tőlünk, hogy mi a neved, hanem ezt: ki a kedvenc költőd? Izgultam, hogy óra végéig ne kerüljön rám a sor. Így lett. Aztán otthon „levettem Petőfit” a polcra, bemagoltam néhány versének a címét és a következő órán Petőfi lett a kedvenc költőm. A tanár kezembe adott egy verset, hogy olvassam fel. Állítólag jól sikerült, mert aztán bevett az irodalmi színpadba. Így kezdődött 1962-ben. Debreczeni Tibor kiváló drámapedagógus, rendező és előadóművész ma is. Az elmúlt hónapokban többször is tartottunk együtt irodalmi előadóesteket.

– Debrecenben volt színész, bár egyszer azt nyilatkozta, a színház sosem lett a szíve csücske. Mégis hogyan került e pályára?

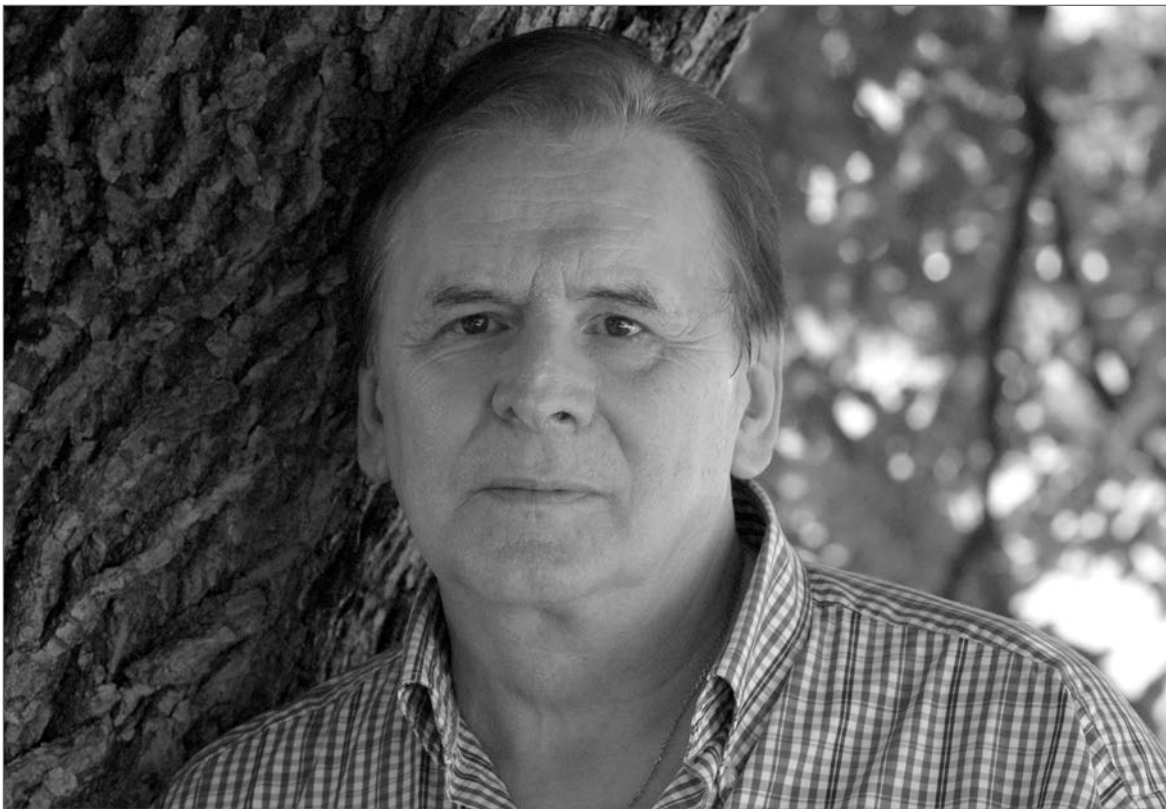
– Nem színész akartam lenni, hanem előadóművész, verseket mondani. A Jóisten úgy adta, hogy megnyertem több országos szavalóversenyt. Megkaptam a hivatásos előadóművészi működési engedélyt. Népművelő-könyvtáros és magyar szakot végeztem. Rendszeresen tartottam önálló előadóesteket országszerte és természetesen Debrecenben, ahol gyakran léptem fel a Csokonai Színház művészeivel különböző irodalmi

Mi már nem leszünk példaképei egyetlen bemondónak sem. Nem lesz kinek. Az anyanyelvünkön szépen, érthetően, szabatosan beszélő bemondóra már nincs igazán szükség.

rendezvényeken. Úgy adódott, hogy 1974-ben Szabó Magda Kiálts, város című drámájának ősbemutatója előtt az egyik színész megbetegedett. Lendvay Ferenc, a Csokonai Színház főrendezője emlékezett rám irodalmi estekről és a gyengélkedő színész helyett behívott Bocskai István szerepére. Eljátszottam és ott maradtam három évig. Nem szerettem színészkedni, nem tartottam magam igazán alkalmasnak e pályára. Velem nem vesztett sokat a színházi élet.

– Ki fedezte fel a média világának? Színészi tapasztalata mennyire segítette bemondói munkáját?

– Volt nekem a színházban egy koléganóm, barátnóm, Máriáss Melinda. A Nemzeti Színházból hívták Debrecenbe, ahol csak főszerelőket játszott. A Bál a Savoy-ban című operettet játszottuk, amelyben én René voltam, a riporter. A szerep szerint a bált kellett közvetítenem. Ezt a jelenetet Melinda, aki Tangolitát játszotta, mindig megnézte a színpad széléről. Egyszer azt mondta: olyan szép hangod van, miért nem vagy te rádióbemondó? És mit ad Isten! Két hét múlva megjelent egy hirdetés az újságban: a Magyar Rádió férfi bemondókat keres. Teljesen titokban jelentkeztem. A több mint ezer pályázó közül a három rosta után engem vettek fel... Kimondhatatlanul boldog voltam, azonnal eljöttem a színházból. Negyven éve, 1978. december 15-én lettem a Magyar Rádió bemondója.

Mohai Gábor: rádiós, tévés munkámat és a versmondást kezdetektől szolgálatnak tekintem

Olyan, ma már legendának számító bemondónagyságok társaságában, mint Körmeny László, Bózsöny Ferenc, Debrenty Pirokska, Erdei Klári, Erőss Anna... Aztán két hónap múlva behívtak a Magyar Televízióba, ahol 1979 elején volt az első képernyős megjelenésem a Jogi esetekben. Attól kezdve sok műsor vezetője

– felhívom és tapintatosan, finoman figyelmeztetem. Megköszöni, én pedig örülök, hogy segíthetek. Persze vannak, akikkel állandó telefon-összeköttetésben kellene lennem, ám rajtuk úgysem lehet segíteni.

Nekünk még voltak mestereink, példaképeink. Mi már nemigen leszünk példaképei egyetlen bemondónak sem. Nem lesz kinek. Az anyanyelvünkön szépen, érthetően, szabatosan beszélő, fogalmazó bemondóra már nincs igazán szükség, hiszen odafigyeléssel, koncentrációval azokat is meg lehet érteni, akik nincsenek birtokában e képességnek. Beszélni mindenki tud, de egy hivatásos beszélő esetében nem mindegy, hogyan szólal meg. Bizonyos fokig talán meg lehet tanulni, de ki merem jelenteni: az embernek velészületett képesség nélkül nagyon nehéz. Jó énekes sem lesz valakiből alapvető, született muzikalitás nélkül. A versmondás is segítette a munkámat, nem volt sok gondom a beszédtechnikával.

–Több verses CD-je is megjelent, rendezvényeken szaval. Sosem érzett kényszerítést arra, hogy ön is írjon?

– Magyarország költészeti nagyhatalom, olyan óriási költőink voltak, vannak, hogy vétek lenne belekontrázkodni az igazi költészetbe. Sajnos ezt nem mindenki tartja szem előtt. Attól még nem költő valaki, hogy leír két egymással rimelő sort. A költészet nem szakma. Költőket nem lehet képezni iskolában, egyetemen. Költőnek lenni isteni adomány. Hányan, de hányan vannak, akik köteteket jelentetnek meg rosszabbnál rosszabb versekkel. Sokszor kapok én is leveleket, amelyekben verseket (?) küldenek nekem és kéri, mondjam el azokat. Nem tudom megtenni. Szécsi Margit, a 20. század második felének egyik legnagyobb költője írja: „...hogy az embervérpiros tulipánra vagy a vérvívó fegyverre megtalálja a költő az érvénnyel ráütő igét - erre minden versnél az életét teszi fel...” Nem írtam és nem is fogok verset írni, nincs hozzá tehetségem, nem költőnek születtem.

– A szakma és a közönség egyaránt elismeri munkásságát, legutóbb Tolnay Klári kulturális díjjal tüntették ki. Hogyan tekint a kitüntetésekre?

– Rádiós, tévés munkámat és a versmondást kezdetektől szolgálatnak tekintem. Csaknem 30 éven át párhuzamosan dolgoztam a rádióban és a televízióban. Mára a tévé elmaradt, legalábbis a Magyar Televízió. Valóban kaptam díjakat, kitüntetések, persze, hogy jólesett. És igazán kedves ez a mostani Tolnay Klári-díj is. Azért is, mert ismertem, szerettem és tiszteltem az ország egyik legnagyobb színművészt, aki óriási műveltséggel, tudással bírt és ezért megtehetette, hogy kedves, barátságos és szerény legyen. Klárika ablakpárkányán hosszú ideig egy gerlepár lakott. Szerette, gondozta őket. Sokat mesélt róluk. A Tolnay Klári-díj, a művészno gerléit ábrázoló szobor Mile Ibolya keramikusművész alkotása.

– Mohai Gábor olyan nyugdíjas, aki sosem pihen. Milyen tevékenységekkel van elfoglalva mostanában?

– Dehogynem pihenek. Augusztusban jöttem haza egy hosszabb ausztriai „semmítetésről”. Még dolgozom a Magyar Rádióban, 40 éve ugyanolyan kedvvel, örömmel. Bózsöny Feri kollégámtól megöröklőlvén naponta mondom a Kossuth Rádióban a déli harangszó előtti helytörténeti ismertetőket, a Bartók Rádióban pedig heti rendszerességgel vezetek komolyzenei kamarakonzerteket a Márványteremből. Szombat délutánonként pedig hangversenyeket konferálok, ugyancsak a Bartókon. Néhány éve pedig felkértek az országos sugárzású Bonum TV, az első magyar katolikus televízió „hangjának”, műsorvezetőjének. Örömmel vállaltam. Ez a tévézés mindössze heti 2–3 órát jelent. Évtizedek óta tartok irodalmi előadóesteket országszerte. Hol egyedül, hol énekes, zenész művészekkel, Pitti Katalinnal, Dévai Nagy Kamillával, Binder Károly zongoraművésszel.

Mohai Gábor

Újfehértón (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) született 1947. október 26-án, édesapja görög katolikus pap volt. Debrecenben járt iskolába, ugyanott végezte az egyetemet népművelés-könyvtáros szakon, majd magyar szakon folytatta tanulmányait Budapesten. Négy évig játszott a debreceni Csokonai Színházban. 1978-ban került a Magyar Rádióba bemondónak. 1979-től a Magyar Televízió munkatársa lett. Huszonhét éven át párhuzamosan szerepelt a Magyar Rádió és a Magyar Televízió műsoraiban. A Duna Tv megalakulásakor másfél éven át naponta kétszer jelentkező kulturális műsort vezetett. Rádiós és televíziós munkája mellett irodalmi esteket szerkeszt és mutat be. Az elmúlt években több verses CD-je jelent meg. A Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjével, Kazinczy-díjjal és Tolnay Klári-díjjal ismerték el munkásságát.